

KESKKONNAAMET

Kohalike omavalitsuste roll looduskaitse korraldamisel

Kaili Viilma

Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regioon
looduskaitse juhtivspetsialist

08.06.2016

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus

§ 6. Omavalitsusüksuse ülesanded ja pädevus

(1) Omavalitsusüksuse ülesandeks on korraldada antud vallas või linnas...
heakorda, ruumilist planeerimist...

(3) Lisaks ... otsustab ja korraldab omavalitsusüksus neid kohaliku elu küsimusi:

- 1) mis on talle pandud **teiste seadustega**;
- 2) mis ei ole seadusega antud kellegi teise otsustada ja korraldada.

(4) Omavalitsusüksus täidab riiklikke kohustusi:

- 1) mis on talle **pandud seadusega**;
- 2) mis tulenevad selleks volitatud riigiorgani ja antud volikogu vahelisest **lepingust**.

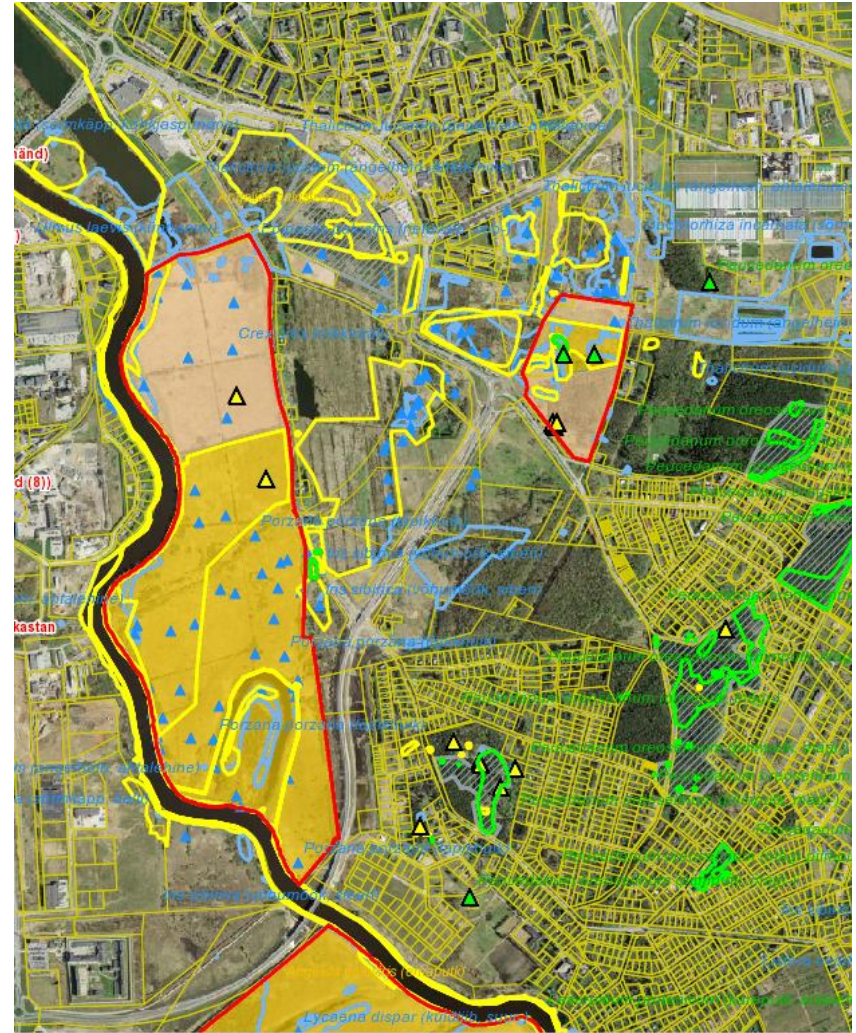
KOVi roll looduskaitse korraldamisel...

... on väga oluline ja sageli KOVi enda poolt alahinnatud...

- Planeeringuseaduse alusel – ÜP-de ja DP-de algataja, põhimõtete kujundaja ja protsessi läbiviija (rohealad, arendusalad jms.)...
- Ehitusseadustiku alusel – ehitustegevuse kooskõlastaja ja järelvalvaja (suur mõju n: maastikukaitsealadel), ehituskeeluvööndite vähendamise ja suurendamise kavandaja ning põhjendaja, juurdepääsude ja teepoliitika kujundaja...
- Looduskaitseaduse alusel – kaitsealuste objektide maaomanik ja valitseja, hooldaja, sisendi andja ja erinevate huvigruppide sõnumi edastaja kaitsealuste objektide kaitse-eeskirjadesse ning kaitsekorralduskavadesse (viimaste osas võiks olla veel palju aktiivsem)...
- Jäätmeseaduse alusel - jäätmemajanduse korraldajana
- Kohalike loomapidamise eeskirjade kehtestajana

KeA ootused KOVile 1.

- **Hea ülevaade** (andmekogude kasutamise oskus) oma territooriumil esinevatest **loodusväärtustest**
- **Selge visioon** oma ja teadmised piirnevate KOVide territooriumi arendamisest – planeeringute puhul tervikpilt n: ranna- ja kaldaalade perspektiividest ning selged põhjendused arendusalade paigutuse kohta (sadamad, avalikud rannad ja teed, juurdepääsud veekogudele, uued hoonestusalad, rohealad jms.)
- **Valmidus avatud koostööks ja kitsaskohtade arutamiseks** – uudsed lahendused (alternatiivenergia jms.), ebaseaduslik tegevus, huvide konfliktid, kaitsealuste liikide leiukohad jms.

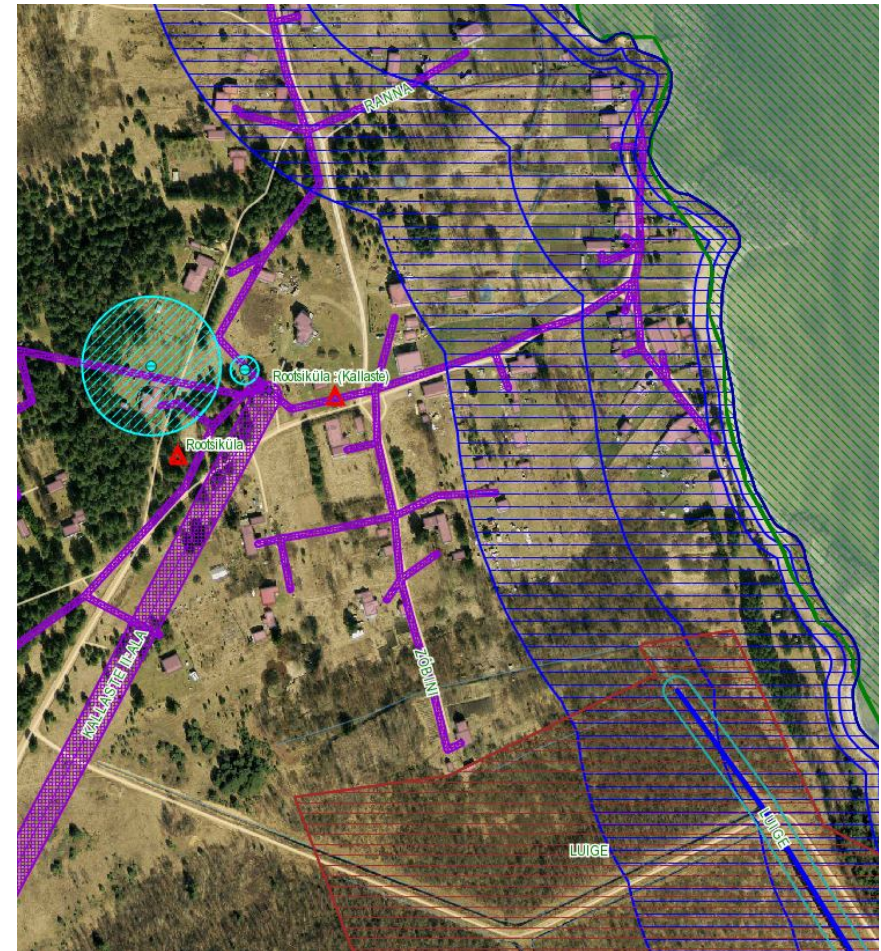
KeA ootused KOVile 2.

- Partner ja huvigruppide hääletoru **kaitse-eeskirjadesse ning kaitsekorralduskavade sisendi/tagasiside andjana**
- **Hästi ettevalmistatud** KeA-ga kooskõlastatavad **dokumendid** – projekteerimistingimused, ehitusload, EKV-de vähendamise taotlused jms.
- **Seadusjärgne, põhimõttekindel** ning **neutraalne menetlus** kõigile kodanikele; ei kohusta kodanikke KeAga dokumente kooskõlastama, kui selleks puudub seadusjärgne alus ja vajadus (s.h. enne omapoolse sisendi andmist ja seisukoha kujundamist)
- **Initsiatiivikas maaomanik** keskkonna kujundajana (parkide ja külastusobjektide hooldus jms.)

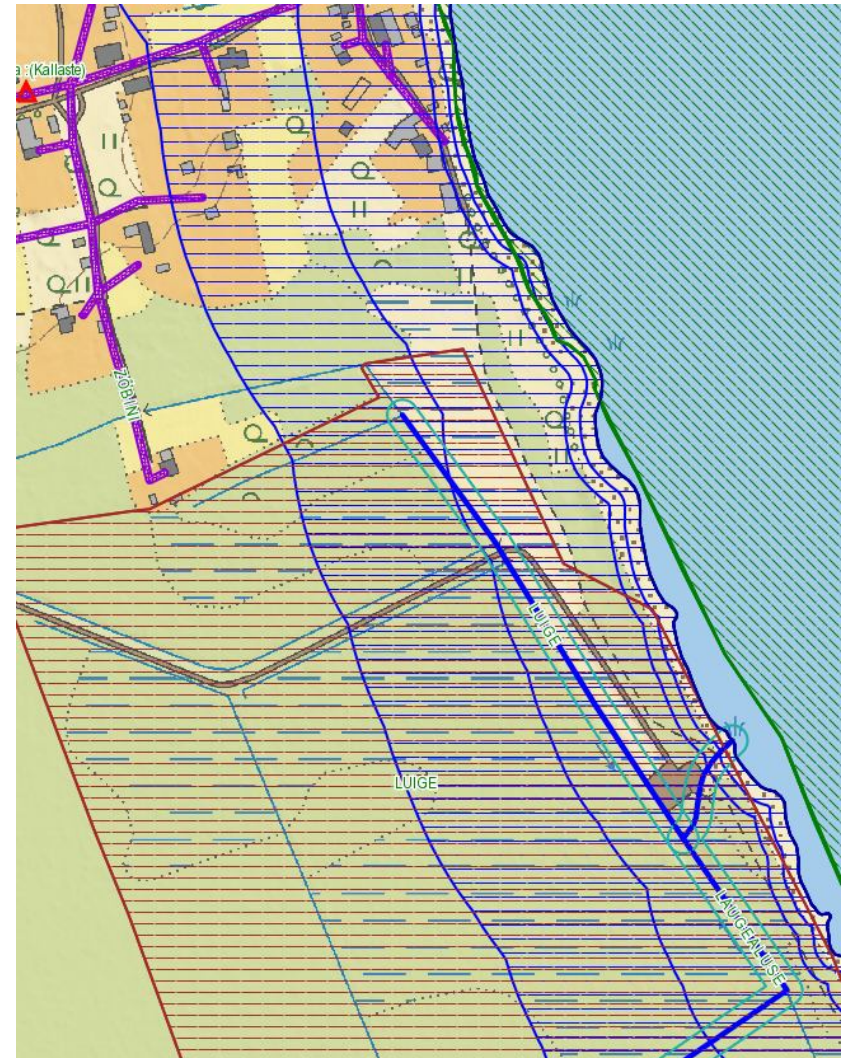
KOV ranna ja kalda arengute suunajana

- LKS § 40 lg 2 Ranna ja kalda ehituskeeluvööndit võib kohalik omavalitsus suurendada ÜP-ga
- LKS § 40 lg 4 Ehituskeeluvööndi vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt:
 - 1) vastuvõetud ÜP;
 - 2) kehtestatud ÜP muutmise ettepanekut sisaldava vastuvõetud DP;
 - 3) vastuvõetud DP, kui kehtestatud ÜP puudub.

KOV ranna ja kalda arengute suunajana

- LKS § 41 lg 1 Uue tiheasustusala moodustamine ranna või kalda piiranguvööndis on keelatud. Erandi võib teha Vabariigi Valitsus KOVi ettepanekul vastavalt LKS § 41 lõikele 3 KOVi taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt pärast vastuvõtmist avaliku väljapaneku läbinud ÜP alusel, millele on lisatud planeeringu järelevalve teostaja arvamus. Kohaliku omavalitsuse taotluse edastab Vabariigi Valitsusele Keskkonnaministeerium koos oma asjakohase seisukohaga.

KOV kaitseala valitsejana

LKS § 4 lg 7 KOVi tasandil võib kaitstavaks loodusobjektiks olla, **maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement** mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal.

- LKS § 9 lg 2 Loodusobjekti kohaliku kaitse alla võtmise menetluse **algatab ja viib läbi KOV**. NB! LKS § 11¹ lg 1 ... loodusobjekti kohaliku kaitse alla võtmisest **keeldumise otsustab** kaitse alla võtmise menetluse algataja.
- LKS § 9 lg 3 Loodusobjekti KOVi tasandil kaitse alla võtmise menetluse algatamise teade avaldatakse **kohalikus ajalehes**.
- LKS § 10 lg 7 Kohaliku omavalitsuse tasandil võtab kaitstava loodusobjekti kaitse alla **volikogu**:
 - 1) kehtestatud ÜP või DP alusel;
 - 2) ilma planeeringut koostamata.

KOV kaitseala valitsejana

- LKS § 10 lg 8 Kui loodusobjekt võetakse kaitse alla ilma planeeringut koostamata, tuleb koostada kaitstava maa-ala piirikirjeldus või maastiku üksikelemendi asukoha kaart ja kinnitada maa-ala või maastiku üksikelemendi kaitse-eeskiri.
- LKS § 11 lg 5 KOVi tasandil kaitstavate loodusobjektide kaitse alla võtmise otsuse seletuskiri avaldatakse valla- või linnavalitsuse veebilehel.
- LKS § 13 lg 2 Kui kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt võetakse kaitse alla kaitsealana või kaitstava looduse üksikobjektina, jääb loodusobjekt ka kohaliku tasandi kaitse alla, kuid kaitsekordade vastuolu korral kohaldatakse kaitseala või kaitstava looduse üksikobjekti kaitsekorda.

KOV kaitseala valitsejana

- LKS § 17 lg 8 Kui kinnisasja valdaja ei nõustu kaitse-eeskirjaga või kaitsekorralduskavaga määratud vajalikku tööd tegema või ei jõua tööde tegemise osas kaitstava loodusobjekti valitsejaga kokkuleppele, ei ole tal õigust takistada kaitstava loodusobjekti valitsejal seda tööd korraldamast.
- LKS § 21 lg 2 KOVi tasandil kaitstava loodusobjekti valitseja on loodusobjekti kaitse alla võtmise otsustanud KOV või tema poolt valitsema volitatud valla- või linnaasutus.

KOV kaitseala valitsejana

LKS § 43. Looduskaitse eesmärk KOVi tasandil on piirkonna looduse eripära, kultuuri, asustust ja maakasutust esindavate väärtuslike maastike või nende üksikelementide kaitse ja kasutamise tingimuste määramine kohaliku omavalitsuse poolt.

§ 44. Kaitsekord

(1) Kohaliku kaitse alla võetud maa-alal rakendatakse LKS §-s 31 sätestatud piiranguvööndi kaitsekorda, mida võib kaitse-eeskirjaga või planeeringuga leevendada.

(2) Maastiku üksikelemendi ümber moodustatakse 50 m kaugusele ulatuv kaitsevöönd, kui kaitse alla võtmisel ei sätestata selle väiksemat ulatust. Kaitsevööndis rakendatakse piiranguvööndi kaitsekorda, mida võib kaitse-eeskirjaga või planeeringuga leevendada.

KOV puude valitsejana

§ 45. Puude raie tiheasustusalal

Tiheasustusalal asuvaid üksikpuid, *välja arvatud kasvav mets metsaseaduse tähenduses ja viljapuud*, tohib raiuda KOVi loa alusel, mille andmise tingimused ja korra kehtestab KOVi.

NB! Asulapuudel on elukeskkonna kujundajana ja linnaelustiku tugijana väga oluline roll...

KESKKONNAAMET

Aitäh!

Kaili Viilma

kaili.viilma@keskkonnaamet.ee

